

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

4-9/05.
Broj: I Kž 319/09-3

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E
P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda Senke Klarić Baranović kao predsjednice vijeća, mr. sc. Marina Mrčele, mr. sc. Marijana Svedrovića, mr. sc. Branka Brkića i Ranka Marijana kao članova vijeća te više sudske savjetnice Gordane Korotaj kao zapisničarke, u kaznenom predmetu protiv optuženog Žarka Leskovca, zbog krivičnog djela iz članka 120. stavak 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske, odlučujući o žalbi državnog odvjetnika, podnesenoj protiv presude Županijskog suda u Vukovaru od 26. studenog 2008. broj K-9/05, u nazočnosti zamjenika Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske Dubravka Palijaša, u sjednici vijeća održanoj 8. rujna 2010.,

presudio je:

Žalba državnog odvjetnika odbija se kao neosnovana te se potvrđuje prvostupanjska presuda.

Obrazloženje

Pobijanom presudom Županijskog suda u Vukovaru optuženi Žarko Leskovac je na temelju članka 354. točka 3. Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“ broj 110/97., 27/98., 58/99., 112/99., 58/02., 143/02. i 115/06.; dalje u tekstu: „ZKP“) oslobođen od optužbe da bi počinio krivično djelo iz članka 120. stavak 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske („Narodne novine“ broj: 31/93., 53/91., 39/92., 91/92., 108/95. i 28/96.; dalje u tekstu: „OKZRH“).

Na temelju članka 123. stavak 1. ZKP-a odlučeno je da troškovi kaznenog postupka padaju na teret proračunskih sredstava, a na temelju članka 132. stavak 3. ZKP-a oštećena Ljubica Tepavac i oštećena Slađana Curnić upućene su da imovinskopravnih zahtjev ostvaruju u parnici.

Protiv te presude žalbu je podnio državni odvjetnik, zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja s prijedlogom da pobijana presude bude ukinuta i predmet upućen prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje i odluku.

Odgovor na žalbu podnio je optuženik putem branitelja, odvjetnika Zlatka Jarića, s prijedlogom da žalba državnog odvjetnika bude odbijena.

U skladu s odredbom članka 373. stavka 1. ZKP-a, spis je dostavljen na dužno razgledanje Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske koje se podneskom očitovalo o žalbi na način da je podržana žalba državnog odvjetnika. Kod tog očitovanja ostao je i zamjenik Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske prisutan na sjednici drugostupanjskog vijeća.

Žalba državnog odvjetnika nije osnovana.

Nije u pravu žalitelj kada tvrdi da je prvostupanjski sud pogrešno utvrdio činjenično stanje. U odnosu na nepotpuno utvrđeno činjenično stanje žalitelj ne navodi razloge koji bi doveli u pitanje potpunost utvrđenog činjeničnog stanja već navodi dijelove iskaza pojedinih svjedoka koje preocjenjuje i međusobno povezuje nastojeći tako dovesti u dvojbu pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja, ali nedosljedno i na temelju nagađanja koja nemaju podlogu u izvedenih dokazima.

Naime, u odnosu na oštećenu Ljubicu Tepavac za koju državni odvjetnik tvrdi da je bila civil i zatočena u logoru u krugu poduzeća „Velepromet“ te da je optuženik tri puta udario oštećenicu kada je ova davala nepoznatoj starijoj ženi čaj i kruh, žalitelj ukazuje na iskaze svjedokinje Anke Švaljek, Ljubice Balić, Milana Milića i Vinka Gaže dok za iskaze oštećenice i oštećene Slađane Curnić općenito navodi da bi trebali predstavljati temelj osuđujućoj presudi.

Međutim, prvostupanjski sud je pravilno otklonio vjerodostojnost iskaza oštećene Ljubice Tepavac prema kojem je ona bila zatvorenica u logoru, a optuženik joj je kao stražar zadao udarac pendrekom, jer je taj iskaz nedosljedan i suprotan rezultatima provedenog dokaznog postupka. Nevjerodostojnost iskaza oštećene Ljubice Tepavac osobito proizlazi iz iskaza mnogih svjedoka koji oštećenicu uopće nisu vidjeli na „Veleprometu“ (svjedokinje Ivka Konjetić, Manda Mišić, Eržebet Kremerenski, Terezija Geršić, Ružica Hodnik; koje su bile zarobljene kao civili, svjedok Stevan Curnić pripadnik Jugoslavenske narodne armije (dalje u tekstu: JNA), svjedok Ivica Miškić koji je imao radnu obvezu na „Veleprometu“ i svjedok Petar Brozović koji je bio na istom mjestu zarobljen, a koji su naveli da su sigurni da Ljubica Tepavac nije spavala s ostalim zatvorenicama), te iskazima svjedoka koji su oštećenicu vidjeli u krugu „Veleprometa“, ali u tzv. SMB uniformi (vojna odora JNA kakvu je nosio i optuženik) i to svjedoci Lazar Stanković koji je bio stražar u krugu „Veleprometa“ kao i optuženik, svjedokinja Gena Bandić koja je bila zarobljenica i koja je u inkriminirano vrijeme vidjela oštećenu Ljubicu Tepavac u navedenoj uniformi s oružjem, svjedok Mirko Milić, bratić oštećenice, koji je naveo da je oštećenica dan nakon pada Vukovara došla u Lovas u uniformi JNA i s pištoljem, svjedok Franjo Riman koji je kao civil imao radnu obvezu u krugu „Veleprometa“ od početka studenog 1991. do veljače 1992. i tamo nije vidio oštećenicu već tek nakon veljače 1992. i to kao dobrovoljku koja je između ostalog pekla kolače za „četnike“, svjedok Ivan Sablić, zapovjednik u Hrvatskoj vojsci, kojem su punac i

punica pričali da je nakon pada Vukovara oštećenica došla u Lovas u uniformi JNA. Prvostupanjski sud pri tome pravilno ukazuje i na sam iskaz oštećenice koja je potvrdila da je nosila navedenu uniformu i to nakon iskaza svjedokinje Gene Bandić.

Uz to, prvostupanjski sud uočava i nedosljednosti i proturječja u iskazu oštećenice. Tako u istrazi oštećenica tvrdi da je od optuženika udarena pendrekom jednom, na glavnoj raspravi da je tih udaraca bilo više, a na idućoj glavnoj raspravi da joj je optuženik lomio ruke koje su joj pogrešno zarasle. Sve to, a i ostale okolnosti koje jasno ukazuju na nevjerodostojnost iskaza oštećenice u cijelosti u odnosu na odlučne okolnosti prvostupanjski sud uočava i pravilno vrednuje pa se žalitelj upućuje na te razloge, radi izbjegavanja nepotrebnog ponavljanja.

Stoga je pravilno utvrdio prvostupanjski sud da oštećena Ljubica Tepavac nije bila civil zatočena u krugu poduzeća „Velepromet“ te da joj optuženik nije zadao tri udarca gumenom palicom po glavi dok je nepoznatoj ženi davala čaj i kruh.

Žalitelj se neuspješno poziva na iskaz svjedokinje Anke Švaljek koja navodi da kada je oštećenica došla tražiti čaj i kruh je bila u civilu i izgledala jadno jer taj navod u sklopu mnogobrojnih iskaza svjedoka koji su oštećenicu vidjeli u uniformi pa i s oružjem, nema vrijednost potrebnu čak ni za utvrđenje neke usmjeravajuće okolnosti u ovom postupku. Ovo tim više, ako se ima na umu iskaz svjedokinje da u kuhinju k njoj nisu mogle doći zarobljenice, a što žalitelj ne uočava.

Nadalje, žalitelj ukazuje na iskaze svjedoka Milana Milića i svjedokinje Ljubice Balić koji su naveli da im je oštećenica početkom studenog 1991. rekla da ima problem odnosno da je u životnoj opasnosti te to povezuje s iskazom Vinka Gaže koji je naveo da je oštećenica 18. ili 19., a možda i 20. studenog 1991. odvežena s „Veleprometa“ i iskazom svjedoka Ivana Sablića koji je naveo da je oštećenica prije pada Vukovara kuhala pripadnicima Hrvatske vojske te noću iz te kuće odlazila, a ujutro se vraćala. Iz tih iskaza, prema žalitelju, proizlazi da je optuženik imao motiv da u prvim danima dolaska oštećenice u krug „Veleprometa“ počini radnje koje su mu stavljene na teret jer se „očevidno dočulo u logoru“ da je oštećenica kuhala za pripadnike Hrvatske vojske i da je okrivljenik „očevidno smatrao da“ oštećenica „pripada suprotnoj strani“. No, radi se o nagađanjima o motivu za koja nema potpore u izvedenim dokazima, osobito ako se imaju na umu iskazi svjedoka koji ne konkretiziraju nikakve prijetnje oštećenici, a svjedok Vinko Gažo navodi da kada je oštećenica odvežena iz kruga „Veleprometa“ autobusom je odmah i puštena u Šidu te nije bila zarobljenik u krugu „Veleprometa“. Kada se pri tome vodi računa i o pravilnim utvrđenjima prvostupanjskog suda da je oštećenica, kada je bila u krugu „Veleprometa“, tamo bila u uniformi i naoružana pištoljem, a da se tako kretala i izvan „Veleprometa“ i to u Lovasu, onda je sasvim jasno da žalbeni navodi ne dovode u pitanje pravilnost činjeničnih utvrđenja od strane prvostupanjskog suda.

Također je sud s pravom otklonio iskaz svjedokinje Slađane Curnić prema kojem je optuženik nju dva puta udario gumenom palicom u glavu nakon što je ona „priskočila“ u pomoć oštećenoj Ljubici Tepavac koju je optuženik udario jer je davala kruh i čaj nepoznatoj ženi. Prvostupanjski sud za otklanjanje iskaza oštećene Slađane Curnić daje valjane razloge na koje se upućuje žalitelj, radi izbjegavanja nepotrebnog ponavljanja. Treba ipak navesti da nitko od ispitanih svjedoka nije potvrdio navode o udaranju oštećene Ljubice Tepavac, osim

same oštećenica čiji iskaz je prvostupanjski sud, kako je navedeno, pravilno otklonio. Nadalje, oštećena Slađana Curnić navodi da su „četnici“ zauzeli kuću u kojoj je bila oštećena Ljubica Tepavac i da su je vezali i tukli, a sama Ljubica Tepavac o tome ne iskazuje. Na raspravi prvi puta navodi da je optuženik i nogama šutao Ljubicu Tepavac dok je ova ležala. Također iskazuje o tome da je njen brat, Stevan Curnić, udarao Ljubicu Tepavac automatskom puškom po tijelu i nogama i da je nakon toga ostala lokva krvi na podu, a te navode ne potvrđuje niti jedan svjedok pa niti svjedokinja Eržebet Kremenerski za koju oštećena Slađana Curnić navodi da je mogla vidjeti cjelokupni događaj kako ga je ona opisala. No, svjedokinja Kremenerski je izjavila da oštećenu Ljubicu Tepavac uopće nije vidjela u krugu „Veleprometa“. Stoga je prvostupanjski sud pravilno ocijenio iskaz oštećene Slađane Curnić kao nevjerodostojan jer iskazuje o okolnostima koje ne potvrđuju drugi svjedoci te o okolnostima koje su suprotne rezultatima provedenog dokaznog postupka.

S tim u svezi, prvostupanjski sud je pravilno utvrdio da je Slađana Curnić bila dovedena u krug „Veleprometa“ i to jer je navodno nešto ukrala te je bila u podrumu gdje i optuženik, a kada je pokušala pobjeći došlo je do tjelesnog kontakta između nje i optuženika na način da je optuženik zadao udarac oštećenici, uhvatio je za rame i odvlačio na mjesto s kojeg je bježala, a kasnije je istog dana oštećenica sama izašla iz tog podruma. Niti žalitelj ne osporava nedokazanost tvrdnji iz optuženja da je oštećenica izgubila svijest i pala na tlo, a prigovara ocjeni prvostupanjskog suda da kriminalna količina optuženikova ponašanja ne sadrži obilježja ratnog zločina protiv civilnog stanovništva. No, žalitelj tu nije u pravu.

Naime, optuženiku je stavljeno na teret da je za vrijeme okupacije mučio civilne osobe i prema njima nečovječno postupao te im nanosio velike patnje i ozljede tjelesnog integriteta. Svako protupravno postupanje za vrijeme okupacije prema civilima nije ujedno i ratni zločin protiv civilnog stanovništva. Za ocjenu o postojanju ratnog zločina potrebno je da se radi o mučenju i nečovječnom postupanju kod kojeg se nanose velike patnje i ozljede tjelesnog integriteta. Uz to, potrebno je dokazati vezu između kriminalnog čina kao objektivnog ostvarenja ratnog zločina i okupacije, odnosno postojanje namjere optuženika prema kojoj je njegova protupravna aktivnost u svezi s okupacijom pa da je time postupao suprotno pravilima međunarodnog prava koje za vrijeme okupacije (rata ili oružanog sukoba) štiti civile. U konkretnoj situaciji izostaju obje sastavnice.

Naime, prema pravilnom utvrđenju prvostupanjskog suda koje žalbom nije dovedeno u pitanje, tjelesni doticaj u kojem optuženik udara oštećenu Slađanu Curnić, hvata je za rame i odvlači na mjesto s kojeg je pokušala pobjeći nema onu kakvoću i količinu potrebnu da bi se radilo o ratnom zločinu, bez obzira na to što je počinjeno od stražara logora za vrijeme okupacije. Naime, opisano postupanje je bez sumnje protupravno i radi se o zlostavljanju, ali ne onom koje predstavlja mučenje i nečovječno postupanje niti se takvim postupanjem nanose velike patnje i ozljede tjelesnog integriteta (nije dokazano da je oštećenica pretrpjela neku ozljedu). Mučenje je ono postupanje kojim se nanose vrlo ozbiljne i okrutne tjelesne i duševne patnje, a nečovječno postupanje je ono kojim se nanosi teške tjelesne i duševne patnje. Postupanje optuženika u konkretnoj situaciji nema takve značajke jer jedan udarac, hvatanje za rame i odvlačenje nije mučenje i nečovječno postupanje niti je takvim postupanjem oštećenici nanosena velika patnja i ozljeda tjelesnog integriteta. Stoga nema dokaza da bi u ovom slučaju bila ostvarena prva i osnovna sastavnica pravnog obilježja ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Pored toga, u konkretnoj situaciju nije dokazano niti ispunjenje druge sastavnice nužne da bi se radilo o ratnom zločinu protiv civilnog stanovništva. Međunarodno pravo, a time i članak 120. OKZRH-a, štiti sve civilne osobe koje su u vlasti protivne strane bez obzira na državljanstvo civilnih osoba, ako se radi o vlasti koja je proizašla iz okupacije (rata ili oružanog sukoba). To znači da vlast nad civilnim osobama mora biti u svezi s okupacijom, ratom ili oružanim sukobom s tim da ta veza mora biti jasna i određena. U konkretnoj situaciji to nije tako. Naime, oštećenica je u logor dovedena pod sumnjom da je počinila krađu bez pobližeg utvrđenja o kakvoj vrsti krađe se radi i koji je predmet krađe te je iz logora otišla isto poslijepodne kada je po nju došao njen brat, inače također pripadnik okupacijske vojske kao i optuženik. Sve ostale osobe koje su bile u logoru tamo su provele više dana i u logor su dovedene pod sumnjom da su nešto radile u korist strane koja se nalazila pod okupacijom. Oštećena Slađana Curnić kao civil nije dovedena u logor pod tom sumnjom ili pod sumnjom da je pripadala suprotnoj strani već pod sumnjom da je nešto ukrala, a kada je po nju došao njen brat, vojnik strane koja je zarobljene civile u logoru držala pod svojom vlasti, ona je iz logora izašla. Stoga njeno poludnevno lišenje slobode u krugu „Veleprometa“ nije povezano s okupacijom (ratom ili oružanim sukobom) niti je optuženik nad njom imao vlast kao pripadnik okupacijske sile nad civilom suprotne strane ili nad civilom koji je stavljen pod njegovu vlast u svezi s okupacijom (ratom ili oružanim sukobom). Stoga nema dokaza niti da bi bio ispunjen i drugi uvjet nužan za postojanje ratnog zločina protiv civilnog stanovništva u odnosu na oštećenu Slađanu Curnić.

Budući da ne postoje razlozi zbog kojih se pobija prvostupanjska presuda, a pri ispitivanju pobijane presude nisu nađene povrede zakona iz članka 379. stavak 1. ZKP-a na čije postojanje drugostupanjski sud pazi po službenoj dužnosti, to je na temelju članka 387. ZKP-a žalbu državnog odvjetnika trebalo odbiti kao neosnovanu i odlučiti kao u izreci ove presude

U Zagrebu 8. rujna 2010.

Zapisničar:
Gordana Korotaj, v.r.

Predsjednica vijeća:
Senka Klarić Baranović, v.r.

Suglasnost ovog prijepisa s izvornikom ovjerava
Voditelj Pisarnice za prijem i otpremu:

